

336.226.657

Бодюк А.В.¹¹ с.н.с., наук. керів. Науково-дослідного закладу «Ресурси»

ЕКОЛОГІЧНІ ФІСКАЛЬНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Суспільство завжди потребує заходів результативного зниження впливу шкідливих речовин, процесів на надрове середовище, на атмосферне повітря та рослини, тим самим підвищення рівня екологічної безпеки при видобуванні руд в Україні, зокрема залізних.

За Податковим кодексом України залізорудні суб'єкти господарювання сплачують екологічний податок. Податок визначається як безумовний платіж (сплачуючи податок на прибуток підприємств платник нічого не отримує від держави; інша ситуація з платою за користування землею тобто за отриману вигоду). Так названий екологічний податок не належить ні до безумовних, ні за отриману вигоду. По суті він справляється як покарання за шкоду довкіллю, водним об'єктами і т. д.

За Податковим кодексом України, сума податку за розміщення відходів обчислюється залізорудними суб'єктами господарювання самостійно за показниками обсягів (маси) відходів, ставок податку та коригувальних коефіцієнтів за формулою:

$$\text{Прв} = \sum_{i=1}^T (\text{Млі} \cdot \text{Нпі} \cdot \text{Кт} \cdot \text{Ко}),$$

де: Прв – сума екологічного податку за розміщення відходів (грн); Млі – обсяг відходів і-того виду в тоннах; Нпі – ставки податку в поточному році за тону і-того виду відходів у гривнях з копійками; Кт – коригувальний коефіцієнт, яким враховується розташування місця розміщення відходів; Ко – коригувальний коефіцієнт, що дорівнює 3 і застосовується у разі розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів.

На наш погляд, дана офіційна, наведена в ПКУ, формула не враховує такі сучасні фактори, як, зокрема, категорія земель, де розміщуються відходи; форма власності на землю, необхідність надання пільг. З врахуванням цих факторів дану формулу необхідно доповнити коефіцієнтом, який враховує категорію земель (Кз), де знаходиться територія розміщення відходів, а також коефіцієнтом, який враховує форми власності на ці землі (Кв). Безумовно, що для встановлення значень цих коефіцієнтів необхідні певні дослідження, дозволені Мініном, з наданням ним конкретної інформації.

Про надто значимі суми сплати екологічного податку суб'єктами господарювання свідчать наступні дані. Приватне акціонерне підприємство «Північний гірничо-збагачувальний комбінат» (ПРАТ «ПІВНГЗК», Кривий

Ріг), що займається видобутком залізних руд (07.10 Добування залізних руд), у 2020 р. мало дохід 24 063 793 000 грн, сплатило екоподатків на суму 151 674 670 грн (його Статутний капітал 579 707 000 грн) [1]. Публічне акціонерне товариство «Запорізький металургійний комбінат» (ПАТ «ЗАПОРІЖСТАЛЬ», м. Запоріжжя), що займається виробництвом чавуну, сталі та феросплавів, (24.10 Виробництво чавуну, сталі та феросплавів), у 2020 р. мало дохід 45 630 637 000 грн, сплатило екоподатків на суму 146 087 910 грн що складає 22% статутного капіталу (його статутний капітал 660 920 444 грн) [2].

Зауважимо, що ставки екологічного податку щорічно підвищуються, що також підтверджує необхідність створення нової відповідно системи фіскальних зобов'язань.

Потреби вдосконалення чинного оподаткування зумовлені не лише з екологічною ситуацією на територіях країни та фіскальною системою, а й енергетичною та промисловою безпекою, ціновою та фінансовою політикою, діловою активністю, міжнародними зобов'язаннями країни та ін.

Виходячи з обґрунтованих недоліків визначення та обчислення екологічного податку, не оптимальності його ставок та за інших факторів логічне зрозуміти, що екологічне оподаткування потребує корінного вдосконалення, створення нової системи фіскальних зобов'язань, а для цього проведення відповідних фіскальних експериментів, узгоджених з Міністерством фінансів України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Режим доступу : <https://opendatabot.ua/c/00191023>.
2. Режим доступу https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/00191230/.